

โครงการประชารัฐร่วมใจกำจัดภัยโรคพิษสุนัขบ้าและควบคุมประชากรสุนัข-แมว ปีงบประมาณ ๒๕๖๑
ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า
ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓

หลักการและเหตุผล

ด้วยศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงมีพระปณิธานเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในการดูแลทุกข์สุขของพสกนิกรชาวไทย รวมถึงสรรพชีวิตภายใต้ร่มพระบารมีให้ได้รับความผาสุกตราบนานเท่านาน และขออัญเชิญพระกระแสรับสั่งเมื่อครั้งเสด็จทอดพระเนตรการดำเนินงานของศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดของกองทัพเรือ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๙ ว่า “ทรงห่วงใยปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าที่เป็นปัญหาสำคัญของชาติ” และทรงมีพระประสงค์ให้โรคพิษสุนัขบ้าหมดไปจากประเทศไทย โดยต้องค่อยเป็นค่อยไป สัตวแพทย์ควรมีบทบาทในการช่วยดำเนินการรัฐบาลได้น้อมรับใส่เกล้าฯ สนองพระปณิธาน และ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งที่ ๒๑๔/ ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารีซึ่งปัจจุบันได้มีการจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ โดยมีหน่วยงานต่างๆ รวมถึง กรมปศุสัตว์ เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินโครงการฯ ในการป้องกันและกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การควบคุมประชากรสุนัขและแมวเป็นมาตรการหนึ่งในการลดจำนวนประชากรเสี่ยงที่อาจจะนำพาโรคพิษสุนัขบ้าไม่ให้แพร่กระจาย เป็นการตัดวงจรของโรคพิษสุนัขบ้าไม่ให้ก่ออันตรายสู่คน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า (กลยุทธ์ในการบริหารจัดการเพื่อควบคุมและลดจำนวนประชากรสุนัขและแมว) และยุทธศาสตร์ที่ ๔ การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้าตามพระปณิธานฯ เป็นจุดศูนย์รวมที่ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐ เอกชน และประชาชน ได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อควบคุมประชากรสุนัขและแมว โดยการผ่าตัดทำหมันเพื่อลดอุบัติการณ์การเกิดโรคพิษสุนัขบ้า ในการดำเนินการตามโครงการนี้จึงเป็นการประสานความร่วมมือกันในทุกๆ ด้านของกรมปศุสัตว์ สถานพยาบาลสัตว์เอกชน สัตวแพทย์จิตอาสา กลุ่มคนรักสัตว์ NGOs บริษัทเอกชนประชาชน และหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ในรูปแบบของประชารัฐ โดยกิจกรรมหลักประกอบด้วย การผ่าตัดทำหมันในสุนัขและแมวโดยเน้นสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ สัตว์ด้อยโอกาส และสัตว์กลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ที่มีประวัติการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ เป็นต้น โดยดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๐ - กันยายน ๒๕๖๑ จะทำให้สุนัขและแมวในพื้นที่บริการได้รับการผ่าตัดทำหมัน ซึ่งจะช่วยลดจำนวนประชากรสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของในที่สาธารณะ ถือเป็นสัตว์พาหะนำโรคพิษสุนัขบ้าที่สำคัญที่สุดในประเทศไทย และส่งเสริมให้ประชาชนเลี้ยงสุนัขและแมวอย่างรับผิดชอบ มีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งจะลดความเสี่ยงของประชาชนจากการสัมผัสเชื้อจากสัตว์เลี้ยงทำให้ไม่มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคนี้อีกต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อบูรณาการการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าอย่างยั่งยืนในรูปแบบของประชารัฐโดยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน
๒. เพื่อควบคุมประชากรสุนัขและแมวในพื้นที่บริการโดยวิธีการผ่าตัดทำหมัน
๓. เพื่อให้สัตว์ในพื้นที่บริการ ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างครอบคลุมทั่วถึง และลดอุบัติการณ์การเกิดโรคพิษสุนัขบ้า
๔. เพื่อให้เจ้าของสัตว์และประชาชนมีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า สามารถป้องกันโรคในสัตว์เลี้ยงและดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากโรคได้

เป้าหมาย

ดำเนินการในทุกจังหวัดโดยกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. พื้นที่เป้าหมายที่ออกหน่วยบริการ
 - ๑.๑ จังหวัดที่พบอุบัติการณ์การเกิดโรคพิษสุนัขบ้า ๓ ปี ย้อนหลัง ให้เน้นจุดบริการที่เป็นพื้นที่เกิดโรค (รัศมีอย่างน้อย ๕ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรค)
 - ๑.๒ จังหวัดที่ไม่พบโรคให้เน้นพื้นที่ที่พบสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ สัตว์ด้อยโอกาส หรือสัตว์กลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า
๒. ชนิดและจำนวนสัตว์เป้าหมาย
 - ๒.๑ สุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของ หรือด้อยโอกาส หรือเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า
 - ๒.๒ จำนวนสุนัขและแมวเป้าหมายทุกจังหวัดดำเนินการได้รวมกัน ๑๒๐,๐๐๐ ตัว (เป้าหมายรายจังหวัดตามเอกสารแนบ)

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการระหว่าง วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ จัดทำโครงการและเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการฯ
๒. สำนักงานปศุสัตว์เขตประชุมชี้แจงและกำหนดแผนหรือแนวทางการดำเนินการร่วมกันกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้อง
๓. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
 - ๓.๑ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สัตวแพทย์ กลุ่มคนรักสัตว์ NGOs ประชาชนจิตอาสาและผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานและแผนปฏิบัติงาน โดยทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมายของแต่ละจังหวัด
 - ๓.๒ ประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้ประชาชนและเจ้าของสัตว์รับรู้อย่างกว้างขวาง
 - ๓.๓ รวบรวมผลการดำเนินงานผ่าตัดทำหมันและฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า รายงานกรมปศุสัตว์ผ่านทางระบบ e-Operation ทุกเดือน

๓.๔ รวบรวมรายชื่อสัตวแพทย์ที่ร่วมดำเนินการตามโครงการฯ ส่งให้สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ (กลุ่มควบคุมป้องกันโรคสัตว์เลี้ยง) โดยสำนักฯ จะขอหน่วยกิต (CE) จากสัตวแพทย์สภา ให้กับสัตวแพทย์ที่ร่วมดำเนินงานตามโครงการฯ ต่อไป รายละเอียดขั้นตอนการขอหน่วยกิต (ที่แนบใน โครงการฯ)

๔. สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์และสำนักงานปศุสัตว์เขตกำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานตามโครงการฯ พร้อมทั้งรายงานกรมปศุสัตว์ต่อไป

งบประมาณ

จากสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์: โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการสัตว์ ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพะเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี จำนวน ๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น

๑. ค่าวัสดุเวชภัณฑ์สำหรับผ่าตัดทำหมัน จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ ตัว ตัวละ ๒๐๐บาท เป็นเงิน $120,000 \times 200 = 24,000,000$ บาท

๒. ค่าวัสดุอุปกรณ์ผ่าตัดทำหมันสำหรับผ่าตัดทำหมัน จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ ตัว ตัวละ ๓๐๐บาท เป็นเงิน $120,000 \times 300 = 36,000,000$ บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์
๒. กองสารวัตรและกักกัน
๓. สำนักงานปศุสัตว์เขต
๔. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

หน่วยร่วมดำเนินงาน

๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
๓. กรมควบคุมโรค
๔. สมาคมสัตวแพทย์ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์แห่งประเทศไทย
๕. สถานพยาบาลสัตว์เอกชน
๖. สัตวแพทย์สภา
๗. สัตวแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
๘. คณะสัตวแพทยศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยต่างๆ
๙. สัตวแพทย์
๑๐. บริษัทเอกชนด้านด้านวัสดุอุปกรณ์และเวชภัณฑ์สัตว์
๑๑. บริษัทเอกชนด้านอาหารสัตว์
๑๒. องค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์
๑๓. สถานสงเคราะห์สัตว์
๑๔. กลุ่มคนรักสัตว์
๑๕. NGOs

๑๖. จิตอาสา อาสาสมัคร
๑๗. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน
๑๘. ประชาชนทั่วไป และเจ้าของสัตว์เลี้ยง
๑๙. สื่อมวลชนทุกแขนง
๒๐. หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้เกิดการบูรณาการการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรมในรูปแบบของประชาชน โดยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน
๒. ลดการเพิ่มจำนวนประชากรสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของในที่สาธารณะ
๓. สุนัขและแมวได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าครอบคลุมทั่วถึง
๔. ลดอุบัติการณ์การเกิดโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคนและสัตว์เลี้ยง ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัย
๕. ประชาชนมีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้ามีความตระหนักในการเลี้ยงสัตว์อย่างรับผิดชอบ

ลงชื่อ..... ผู้เสนอโครงการ
(นายวิริยะ แก้วทอง)
ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

ลงชื่อ..... ผู้อนุมัติโครงการ
(นายอภัย สุทธิสังข์)
อธิบดีกรมปศุสัตว์